

Ефективна економіка № 11, 2014

УДК 336.1

Н. В. Савчук,

кандидат економічних наук, доцент,

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

СОЦІАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ БЮДЖЕТУ В КЕЙНСІАНСЬКІЙ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Nataliia Savchuk,

candidate of economic science (Ph.D),

associate professor, Vadym Getman Kyiv National Economic University

SOCIAL EFFECTIVENESS OF BUDGET IN THE KEYNES ECONOMIC DEVELOPMENT MODEL

Розробляючи нову модель впливу на динаміку реальної економіки, Дж. Кейнс вважав, що економічна система реагує на зміни грошового попиту скоріше зміною реального рівня виробництва, ніж зміною цін, хоча і цей фактор не відкидають представники пост-кейнсіанської наукової школи [1, с.445-446]. В основу цієї концепції було покладено три припущення: 1) відмова від ідеї збалансованості бюджету в якості головного орієнтиру фінансової політики уряду; 2) розробку теорії впливу бюджетного дефіциту на динаміку виробництва; 3) нове розуміння ролі грошово-кредитної політики як інструменту, який покликаний підтримувати бюджетну політику.

Більшість дослідників наукової спадщини Дж. Кейнса вважають, що він виправдовував наявність постійного дефіциту бюджету. Тезу про те, що «дефіцит не має великого значення» часто приписують Дж. Кейнсу, хоча насправді через 67 років, у 2003 р. Глен Хаббард, головний радник економічних консультантів при Президенті США Дж. Буші-молодшому зазначив: «Можливо когось здивує, але Кейнс вважав, що в нормальних умовах держбюджети мають бути збалансованими» [2, с.17]. Більш того, сам Дж. Кейнс передбачав, що надмірна соціалізація бюджету може викликати труднощі в майбутньому. «Всякий раз, як тільки ми забезпечуємо сьогодишню рівновагу шляхом збільшення інвестицій, ми поглиблюємо труднощі, які пов'язані із забезпеченням завтрашньої рівноваги» [3, с.106]. Проте, ця теза продовжує бути центром наукових дискусій і притягнення уваги критиків кейнсіанства.

While developing the new model of the influencing the real economy Keins Considered That economic system responds the change of the real level of manufacturing By changing the real level of manufacturing Than changing the prices. Though this attribute cannot be excluded according to the opinion of post-keinsians. Three hypothesis comprise the basis of this theory: 1. Rejection of the Idea of balancing the budget is the main reference point Of government financial policy; 2. The development of the theory of Budget deficite influence to the Dynamics of manufacturing; 3). New understanding of the monetary policy As an instrument for the support of a budget policy.

The majority of the researches of scientific heritage of Keynes say that he has justified the budget deficite. The phrase "The deficite does not really matters" is often referred to Keynes . Though glen , the main adviser to economic councellors of George Bush-junior pointed out in 2003, 67 years past: " may be someone will be surprised but Keynes Considered that under the standard conditions the budgets should be balanced". Moreover, Keynes forecasted that the excess socialization of a budget Leads to the difficulties in future. "each time when we provide today's balance by Increasing the investments we make the deeper difficulties of tomorrow balance maintenance". Though this saying continues to be the center of scientific discussions and attention of critics of Keynes theory.

Ключові слова: бюджет, бюджетна система, бюджетна політика, ВВП, бюджетний дефіцит, інвестиції, державні витрати.

Keywords: budget, budget system, budget policy, GDP, budget deficit, investments, government expenditure.

Постановка проблеми. Загальноновизнаним у кейнсіанській моделі теоретичного обґрунтування стабілізаційної, антициклічної політики держави на основі соціалізації бюджету було майже до 70-х років ХХ ст. І це правомірно, так як кейнсіанська модель передбачала активне використання бюджетної системи урядом для розширення сукупного попиту в періоди кризових спадів і його обмеження у фазах економічного підйому і викликаного ним зростання цін. Власне на це наголошував і сам Дж. Кейнс. «Якщо наша система централізованого контролю призведе до установлення загального об'єму виробництва, настільки близько до повної зайнятості, настільки це взагалі можливо, то з цього часу класична теорія знову набуває силу» [4, с.52]. Питання ж соціалізації економічного життя повертається до меж визначених

бюджетними можливостями держави [4, с.346].

Аналіз останніх джерел і досліджень. Для написання даної роботи автором використовувались наукові праці дослідників спадщини Джона Кейнса і особисті праці вченого, а також праці представників пост-кейнсіанського періоду. Автор спирався при дослідженні впливу бюджету на економічний розвиток на праці Козюка В. в контексті розуміння ролі монетарної політики в системі макрорегулюючих механізмів, С.Гайдара в питаннях розуміння аномалій економічного росту та інших.

Формулювання цілей статті. При написанні даної роботи автором було поставлено за мету наступне: по-перше, виявити вплив елементів бюджетних витрат на економічне зростання; по-друге, з'ясувати яке значення має дефіцит державного бюджету для економічного зростання; по-третє, дослідити в якому випадку держава може використовувати бюджетну систему як стимул виробництва і яким чином вона впливає на економічний стан країни; по-четверте, виявити наслідки соціалізації бюджету.

Виклад основного матеріалу.

Для розуміння бюджетної політики державні витрати прийнято розподіляти на дві категорії: продуктивні (productive) і непродуктивні (unproductive) [5]. Під першими розуміють державні витрати, які впливають на економічне зростання напряму або опосередковано через збільшення запасів факторів виробництва (фізичний і людський капітал) і (або) через збільшення сукупної факторної продуктивності (витрати на освіту, наукові дослідження і розробки, інфраструктуру, транспорт і зв'язок, охорону здоров'я) [6]. Види державних витрат, які слабо або зовсім не пов'язані із збільшенням факторів виробництва або сукупною факторною продуктивністю (при їх збільшенні зверх визначеного рівня, який необхідний для нормального ринкового функціонування економіки), вважається непродуктивними (витрати на державне управління, правоохоронну діяльність, національну економіку і оборону) [7]. Визначаючи важливість державних бюджетних інвестицій для позитивної динаміки економічного розвитку, слід відмітити, що серед теоретиків немає однозначної думки про вплив структури бюджетних витрат на результати економічного розвитку. З одного боку, емпіричні дослідження показали, що тільки державні інвестиції, тобто продуктивні бюджетні витрати позитивно впливають на економічне зростання, а інші, або не впливають, або впливають негативно [8, с.645-661]. З іншого боку, навпаки, дослідження підтверджують, що значні витрати бюджетних коштів на соціальні потреби мають позитивний вплив на зростання економіки в короткостроковому періоді, тоді як капітальні витрати – негативний (див. табл. 1) [9, с.387-392]. Узагальнені емпіричні дослідження з цього приводу за впливом різних компонентів подано у таблиці 1.

Таблиця 1.

Емпіричні дослідження впливу компонентів бюджетних витрат на довгострокове зростання економіки країни

Дослідники	Вибірка	Період	Елементи бюджетних витрат	Вплив на економічне зростання
Barro R.J.	98 країн	1960-1985	Елементи бюджетних витрат	Споживання (-) вплив інвестицій незначний
Easterly W., Rebelo S.	~100 країн	1970-1988	Державне споживання, державні інвестиції (%ВВП)	Інвестиції в транспорт і зв'язок (+), вплив решти компенсацій незначний
Kneller R., Bleaney M., Gemell N.	24 країни ОЕСР	1970-1996	Сукупні продуктивні витрати, сукупні непродуктивні витрати (%ВВП)	Продуктивні витрати (+), непродуктивні витрати (-)
Gurta S., Clements B., Baldacci E., Mulas-Granados C.	39 країн що розвиваються	1990-2000	Заробітна плата державних службовців, товарне споживання, інвестиції, трансферти і субсидії, обслуговування держборгу (%ВВП; % сукупних держвитрат	Заробітна плата держслужбовцям (-), інвестиції в основні засоби (+), решта незначно
Bose N., Haque A.	30 країн що розвиваються	1970-1990	Бюджетні витрати в різноманітних сферах (%ВВП)	Витрати на освіту (+), вплив решти компонентів витрати незначно
Baldacci E., Clements B., Gupta S., Cui Q.	118 країн що розвиваються	1971-2000	Витрати на освіту, охорону здоров'я (%ВВП)	Обидва види витрат (+) (через збільшення людського капіталу)
Dunne J.P., Uye M.	Узагальнення 103 досліджень по різних країнам і групам країн	різний	Витрати на оборону (%ВВП)	20% досліджень (+) 37% досліджень (-) значний зв'язок не виявлено - 43% досліджень

Складено за даними:

Barro R. J. Economic Growth in a Cross Section of Countries // The Quarterly Journal of Economics. – 1991. – Vol. 106. - № 2. – P. 407-443: [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://teaching.ust.hk/~econ343/PAPER/Robert%20J%20Barro-Economic%20Growth%20in%20a%20Cross%20Section%20of%20Countries.pdf> ; Easterly W., Rebelo S. Fiscal Policy and Economic Growth // Journal of Monetary Economics. – 1993/ - Vol. 32. - № 3. – P. 417 – 458: [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://homepage.ntu.edu.tw/~kslin/macro2009/Easterly%20and%20Rebelo%201993JME.pdf>; Kneller R., Bleaney M., Gemmell N. Fiscal Policy and Growth: Evidence from OECD Countries // Journal of Public Economics. – 1999. – Vol. 74. – P. 171 – 190: [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.mathematik.uni-ulm.de/wipo/lehre/ws200708/public_economics/Kneller_Bleaney_Gemmell.pdf ; Gurta S., Clements B., Baldacci E., Mulas-Granados C. Fiscal Policy, Expenditure Composition, and Growth in Low-income Countries // Journal of International Money and Finance. – 2005. – Vol. 24. - № 3. – P. 441 – 463: [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.carlosmulasgranados.com/app/download/579980513/Fiscal+Policy_Journal+of+International+Money+and+Finance.pdf ; Bose N. Public Expenditure and Economic Growth : A Disaggregated Analysis for Developing Countries / N. Bose, A. Haque, D. Osborn // The Manchester School. – 2007. – Vol. 75. - № 5. – P. 533 – 556: [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://personalpages.manchester.ac.uk/staff/emranul.haque/manc_1028.pdf ; Baldacci E., Clements B., Gupta S., Cui Q. Spending. Human Capital and Growth in Developing Countries / E. Baldacci, B. Clements, S. Gupta, Cui Q. Spending // World Development. -2008. – Vol.36. - № 8. – P. 1317 – 1341: [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://whuseminar.wikispacer.com/file/view/SJ-8-Human+Capital+and+Growth+in+Developing+Countries.pdf> ; d'Agostino G. Assessing the Effects of Military Expenditure on Growth / G. d'Agostino, J.P. Dunne, L. Pieroni. – Oxford Handbook of the Economics of Peace and Conflict. Oxford University Press, 2010 : [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.socsci.uci.edu/~mrgarfin/OUP/paper/Dunne.pdf> ; World Bank (2013) Is Fiscal Policy the Answer? A Developing Country Perspective / B. Moreno-Donson (ed). – World Bank. Washington, DC, 2013. – 247 p. : [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://issuu.com/world.bank/publications/docs/9780821396308> .

Тобто, соціалізація бюджету, що має на меті підвищення купівельної спроможності і рівня життя населення, за певних умов може мати як позитивні, так і негативні наслідки для економічного розвитку країни. Як показує у своєму дослідженні С.Т. Гайдар, загальний рівень державних витрат позитивно впливає на економічне зростання до визначеного рівня, зверх якого можна говорити про негативний вплив їх збільшення на зростання. Іншими словами, вихід цього показника за межі області допустимих значень (для даного рівня розвитку економіки) блокує економічне зростання [10, с.20-39].

Прихильниками пріоритетності соціальної ефективності бюджету, що виражається у зростанні доходів населення, формуванні ефективного платоспроможного попиту, який, у свою чергу, має стимулювати зростання пропозиції товарів і послуг і, відповідно, виробництва й економіки в цілому є Дж. Кейнс і кейнсіанці. Основними факторами, які визначають рівень і динаміку ефективного попиту є витрати на особисте споживання, приватні інвестиції, а також державні бюджетні витрати. «Якщо в потенційно багатому суспільстві збудження інвестувати слабке, тоді, незважаючи на його потенційне багатство, дія принципу ефективного попиту примусить це суспільство скорочувати обсяги продукції, що виробляється, поки воно, незважаючи на своє потенційне багатство, не стане настільки бідним, що значний надлишок доходу, який скоротився над споживанням прийде у відповідність із його слабким збудженням до інвестування» [11, с.36].

Усі найважливіші компоненти виділені Дж. Кейнсом – споживання, інвестиції, загальна величина національного доходу, державні витрати (як і моделі економічного росту і циклу, які будувалися і верифікувалися на основі загальної кейнсіанської теорії) були пов'язані із зміною такої величини суспільного добробуту, як рівень попиту. Достатньо широка соціалізація бюджетних інвестицій сприяє зростанню і стає єдиним засобом, щоб забезпечити наближення до гармонійного суспільного розвитку у якому досягається максимальна зайнятість. При цьому соціалізація бюджетних витрат не повинна подавляти будь-якого роду «компроміси і способи співробітництва держави з приватною ініціативою» [11, с.346]. Для держави важливим є не власність на знаряддя виробництва, а можливість використання бюджетної системи як стимулу виробництва і активізатора виробничого потенціалу країни. Бюджетна система у моделі суспільного розвитку кейнсіанців і

посткейнсіанців, подається одним із самих вагомих інструментів впливу на економічне зростання [12,13] в протиположності класичній теорії [14, с.3-18].

З лагом у часі бюджетна система виступає як об'єкт впливу на макроекономічний стан економіки країни, тому важливим є визначення ступеню взаємодії загальної у часі бюджетної системи і соціально-економічного розвитку держави і регіонів. Бюджетне регулювання протягом певного часового інтервалу має будуватися з урахуванням циклічності економічного розвитку, стану державних фінансів і запасу стійкості бюджетної системи. Адже бюджетні резерви мають відповідні межі потенціалу, перехід яких суттєво зменшує ефективність бюджетного регулювання для позитивного впливу на економічне зростання. «Якби держава могла визначити загальний об'єм ресурсів, які призначені для збільшення знарядь виробництва і основних ставок винагороди власникам цих ресурсів, цим було б досягнуто все, що необхідно», - відмічав Дж. Кейнс [11, с.346]. Саме цим визначена його ідея необхідності поступової соціалізації бюджету, яка не повинна ламати усталені традиції суспільства.

Необхідно також враховувати, що зміну ВВП викликає зміна державних витрат, якщо цей процес обумовлюється зростанням попиту на товари і послуги. Як показує практика, зростання попиту сприяє збільшенню дохідної частини бюджету [4, с.52]. Тобто, збільшення витрат бюджету має спрямовуватися на стимулювання попиту. Проте буквально тлумачення даної тези сприяє формуванню інституціональної петлі, коли стимулювання попиту не призводить до очікуваного ефекту, оскільки більшість товарів, представлених на ринку – імпорتنі. Замість того, щоб забезпечити стимулювання вітчизняної економіки фактично відбувається стимулювання виробників інших країн.

Висновки.

У своїй моделі головним інструментом антициклічного регулювання Дж. Кейнс визначає бюджетну політику – податки і державні витрати, бюджетний дефіцит, а також підкріплюючі її інструменти грошово-кредитної політики, яка проводиться центральним банком (регулювання процентних ставок і банківських резервів, операцій на відкритому ринку) [15, с.73-79;16]. Щодо останньої, то вона мала пристосуватися до бюджетного механізму регулювання і доповнювати його.

В кейнсіанській моделі аналізувалася економічна система із мінімальною відкритістю, із фіксованим валютним курсом (відповідно до Бреттон-Вудської угоди 1944 р.) і жорсткими обмеженнями на рух міжнародного капіталу. Подібна структура інструментів економічної політики буде проаналізована пізніше в науковій літературі. З цього приводу П. Кругман і М. Обстфельд відмітають: «Фіксуєючи валютний курс, центральний банк відмовиться від своєї здібності впливати на економіку шляхом грошово-кредитної політики. Проте, податково-бюджетна політика при цьому стане більш могутнім засобом впливу на випуск і зайнятість». [17, с.492].

Відповідно до кейнсіанської теорії, бюджетний дефіцит породжує два ефекти – короткостроковий і довгостроковий. У короткостроковому плані він може викликати зростання виробництва (реальний ефект) або зростання цін (інфляційний ефект). Власне це підтвердили і пізніші дослідження [18, 19,20]. Кейнсіанські аргументи ґрунтувалися на тому, що дефіцитне бюджетне фінансування здійснюється в умовах неповного використання ресурсів, тому реальний (виробничий) ефект буде переважати над інфляційним. «Ефективний попит відповідає очікуваному доходу, надія на який і привела у рух весь виробничий процес, а не дійсно реалізованому доходу, і притому, валовому, а не чистому», - відмічав Дж. Кейнс [11, с.278].

Як показують дослідження, дефіцит бюджету дійсно має значення для темпів економічного зростання і що підхід до фінансової стабілізації впливає на стійке скорочення дефіциту. Зокрема, за фінансовою стабілізацією, яка скорочує дефіцит бюджету, слідує більш значне економічне зростання, а фінансова стабілізація за рахунок скорочення витрат, вірогідно, буде більш успішною і стійкою, чим та, яка проводиться за рахунок збільшення податків. Ці висновки з приводу бюджетного дефіциту і бюджетної консолідації співпадають із багатьма дослідженнями з даної проблеми.

Список літератури.

1. Melmies J. New Keynesians versus Post Keynesians on the theory of prices / J. Melmies // Journal of Post Keynesian Economics. – 2010. – Vol. 32. – № 3. – P. 445 – 466 : [Електронний ресурс]: Режим доступу : http://econpapers.repec.org/article/mespostke/v_3a32_3ay_3a2010_3ai_3a3_3ap_3a445-466.htm.
2. Скидельський Р. Дж. Кейнс Возвращение мастера / Р. Скидельский: пер. с англ. О. Левченко; [Науч. ред. О. Залулин]. – М.: ООО «Юнайтед Пресс», 2011. – С. 17 (253 с.).
3. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Перевод с англ. Н.Н. Любимова; под. ред. Л.П. Куракова. – М.: «Гелиос-АРВ», 2002. – С. 106.
4. Стрик Дж. Государственные финансы Канады / Дж. Стрик : Пер. с англ. Общая ред. А.Л. Кудрина, В.Д. Дзгоева. – М.: ООО «НПО Экономика», 2000. – С.52, 346 (399 с.).
5. Unproductive Public Expenditures: A Pragmatic Approach to Policy Analysis // IMF Pamphlet Series №48, Washington: IMF, 1995: [Електронний ресурс]: Режим доступу : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/pam/pam48/pam4801.htm>.
6. The Quality of Public Expenditures in the EU // European Economy. Occasional Papers 125, December 2012 : brussel, European Union, 2012. – 66 p. : [Електронний ресурс]: Режим доступу : http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp125_en.pdf.
7. Dicle B, Dicle M.F. Military Spending and GDP Growth : Is There a General Causal Relationship? // Journal of Comparative Policy Analysis. – 2010. – Vol. 12. - № 3. – P. 311-345 : [Електронний ресурс]: Режим доступу : <http://www.wkap.nl/journalhome.htm/1387-6988>
8. Barrok R. Public Finance in Models of Economic growth / R. Barrok, S. Martin. – NBER Working Paper №3362, May 1990, Cambridge and Barrok R, Martin S. Public Finance in Models of Economic growth / Riview of Economic Studies. – V. 59 – 1992. – P. 645 – 661: [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w33622>
9. Rochon L.-Ph. Growth and Money in Post Keynesian models / L.-Ph. Rochon, D. Lang // Journal of Post Keynesian Economics. – 2012. – Vol. 34. – № 3. – P. 387 – 392 : [Електронний ресурс]: Режим доступу : http://econpapers.repec.org/article/mespostke/v_3a34_3ay_3a2012_3ai_3a3_3ap_3a387-392.htm).
10. Гайдар Е.Т. Аномалии экономического роста // Вопросы экономики. – 1996. - № 12. – С. 20-39.
11. Кейнс Дж. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. Кейнс / Перевод с англ. Н.Н. Любимова; под. ред. Л.П. Куракова. – М.: «Гелиос-АРВ», 2002. – С. 36 (352с.).
12. Davidson P. John Maynard Keynes / P. Davidson. – New York, Published in Paperback 2007 by P. Macmillan, 2007. – 237 p. : [Електронний ресурс]: Режим доступу : <http://esepuba.files.wordpress.com/2011/10/davidson-2007.pdf>.
13. Harcourt G.C. The Structure of Post-Keynesian Economics. The Core Contributions of the Pioneers / G.C. Harcourt / New York, Cambridge University Press, 2006. – 215 p.: [Електронний ресурс]: Режим доступу : http://www.nuevatribuna.es/media/nuevatribuna/files/2013/03/12/harcourt_structureofpost-keynesianeconomics.pdf.
14. Fezzari S.M. Keynesian macroeconomics as the rejection of classical axioms / S.M. Fazzari // Journal of Post Keynesian Economics. – 2009. – Vol. 32. – № 1. – P. 3 – 18 : [Електронний ресурс]: Режим доступу : http://econpapers.repec.org/article/mespostke/v_3a32_3ay_3a2009_3ai_3a1_3ap_3a3-18.htm.
15. Козюк В. Центральні банки та монетарна політика в системі кейнсіанського макрорегулятивного механізму / В. Козюк // Вісник ТАНГу. – 2003. - №1. – С. 73 – 79.
16. Gertler M. Financial Intermediation and Credit Policy in Business Cycle Analysis / M. Gertler, N. Kiotak : NYU and Princeton, February, 2010. – P. 1-49 : [Електронний ресурс]: Режим доступу : <http://www.econ.nyu.edu/user/gertlerki-yotari102409paper.pdf>.
17. Кругман П. Международная экономика: Теория и политика: Учебник для вузов / П. Кругман, М. Обстфельд / Пер. с англ. Под ред. В.П. Колесова, М.В. Кулакова. – М.: Экономический факультет, МГУ, ЮНИТИ, 1997. – С. 492 (799с.).
18. Agenor P.-K. Stabilization policies in developing countries with a parallel market for foreign exchange: A formal framework / P.-K. Agenor // IMF Staff Papers. – 1990. – Vol. 37. - № 3. – P. 560 – 591: [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.google.com.ua/search>.
19. Philippon T. Fiscal policy and the term structure of interest rate // NBER Working Paper № 11574 : Cambridge, August 2005 : [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.nber.org/paper/w11574>.
20. Davidson P. Behavioral economists should make a turn and learn from Keynes and Post Keynesian economics / P. Davidson // Journal of Post Keynesian Economics. – 2010. – Vol. 33. – № 2. – P. 251 – 254 : [Електронний ресурс]: Режим доступу : http://econpapers.repec.org/article/mespostke/v_3a33_3ay_3a2010_3ai_3a2_3ap_3a251-254.htm.

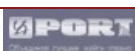
References.

1. Melmies, J. (2010), “New Keynesians versus Post Keynesians on the theory of prices”, *Journal of Post Keynesian Economics*, vol. 32, No. 1, pp. 445–466, [Online], available at: http://econpapers.repec.org/article/mespostke/v_3a32_3ay_3a2010_3ai_3a3_3ap_3a445-466.htm.
2. Skidelsky, R. (2011), *Keyns: Vozvrashchenie mastera* [Keyns: The Return of the Master]. Transl. from Engl. by O. Levchenko, Ed. by O. Zalulin. United Press LLC, Moscow, RF.
3. Keynes, J.M. (2002), *Obschaya teoriya zanyatosti, protsenta i deneg* [The General Theory of Employment, Interest and Money]. Transl. from Engl. by N.N.Lubimova N.N., Ed. by Kurakova, L.P. and Moscow, Gelios-APB, Moscow, RF.
4. Strik, J. (2000), *Gosudarstvennyye finansy Kanady* [Public Finance Canada]. Transl. from engl. by Kudrina, A. and Dzgoeva, V.OOO «NPO Ekonomika», Moscow, RF.
5. IMF (1995), “Unproductive Public Expenditures: A Pragmatic Approach to Policy Analysis”, *IMF Pamphlet Series №48*, Washington, [Online], available at :

<http://www.imf.org/external/pubs/ft/pam/pam48/pam4801.htm>.

6. The European Commission Report (2012, Dec.), “*The Quality of Public Expenditure in the EU*”, European Economy (Occasional Paper 125), Brussel, European Union, p. 66, [Online] available at: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp125_en.pdf.
7. Dicle, B and Dicle, M.F. (2010), “Military Spending and GDP Growth : Is There a General Causal Relationship?” *Journal of Comparative Policy Analysis*, vol. 12, No. 3, pp. 311-345, [Online], available at: <http://www.wkap.nl/journalhome.htm/1387-6988>.
8. Barro, R. and Martin, S. (1992), “Public Finance in Models of Economic growth”. *Review of Economic Studies*, vol. 59, No. 201, pp. 645–661, [Online], available at: <http://www.nber.org/papers/w33622>.
9. Rochon, L.-Ph. (2012), “Growth and Money in Post Keynesian models”. *Journal of Post Keynesian Economics*, vol. 34, No. 3, pp. 387–392, [Online], available at: http://econpapers.repec.org/article/mespostke/v_3a34_3ay_3a2012_3ai_3a3_3ap_3a387-392.htm.
10. Gaydar, E.T. (1996), “Anomalies of Economic Growth”. *Voprosy ekonomiki*, vol. 12, pp. 20-39.
11. Keynes, J.M. (2002), *Obschaya teoriya zanytosti, protsenta i deneg* [The General Theory of Employment, Interest and Money]. Transl. from Engl. by N.N.Lubimova N.N., Ed. by Kurakova, L.P. and Moskow, Gelios-APB, Moskow, RF.
12. Davidson, P. (2007), *John Maynard Keynes*. New York, Published in Paperback, Ed.by P. Macmillan, p. 237, available at: <http://esepuba.files.wordpress.com/2011/10/davidson-2007.pdf>.
13. Harcourt, G.C. (2006), *The Structure of Post-Keynesian Economics. The Core Contributions of the Pioneers*. New York, Cambridge University Press, p. 215, available at: http://www.nuevatribuna.es/media/nuevatribuna/files/2013/03/12/harcourt_structureofpost-keynesianeconomics.pdf.
14. Fezzari, S.M. (2009), “Keynesian macroeconomics as the rejection of classical axioms”. *Journal of Post Keynesian Economics*, vol. 32, No. 1, pp. 3-18, [Online], available at: http://econpapers.repec.org/article/mespostke/v_3a32_3ay_3a2009_3ai_3a1_3ap_3a3-18.htm.
15. Kozyuk, V. (2003), “Central banks and monetary policy in the system Keynesian macro regulatory framework”. *Visnyk TANGU*, vol.1, pp. 73 – 79.
16. Mark Gertler, M. and Kiyotaki, N. (2010), “*Financial Intermediation and Credit Policy in Business Cycle Analysis*”. *Handbook of Monetary Economics*. Ed. by: Benjamin, M., Friedman and Woodford, M. Elsevier, edition 1, vol. 3, num. 3. This item is provided by Elsevier in its series with number 3-11, pp. 1-49, [Online], available at: <http://www.econ.nyu.edu/user/gertlerki-yotari102409paper.pdf>.
17. Krugman, P. (1997), *Mezhdunarodnaya ekonomika: Teoriya i politika: Uchebnik dlya vuzov* [International Economics: Theory and Policy: A Textbook for universities] Ed. By Krugman, P. and Obstfeld, M. Transl. by Kolesov, V. and Kulakov, M. Ekonomicheskii fakultet, MGU, YuNITI, Moskow, RF.
18. Agenor, P.-K. (1990), “Stabilization policies in developing, countries with a parallel market for foreign exchange: A formal framework”. *IMF Staff Papers*, vol. 37, No. 3, pp. 560–591, [Online], available at: <http://www.google.com.ua/seach>.
19. Philippon, T. (2005, Aug.), “Fiscal policy and the term structure of interest rate”. *NBER Working Paper No. 11574*. Cambridge, [Online], available at: <http://www.nber.org/paper/w11574>.
20. Davidson, P. (2010), “Behavioral economists should make a turn and learn from Keynes and Post Keynesian economics”. *Journal of Post Keynesian Economics*, vol. 33, No. 2, pp. 251–254, [Online], available at: http://econpapers.repec.org/article/mespostke/v_3a33_3ay_3a2010_3ai_3a2_3ap_3a251-254.htm.

Стаття надійшла до редакції 18.11.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"

[Брошу](#)